Eerste termijn wethouder Roy Linssen

Voorzitter,

Voordat ik inga op de begroting voor 2027, wil ik stilstaan bij een bijzonder gegeven.
Het is in de gemeente Beesel al jarenlang gebruikelijk dat de portefeuille Financiën bij de burgemeester is ondergebracht.
Bij de start van deze bestuursperiode heeft de, coalitie er bewust voor gekozen om die verantwoordelijkheid weer bij een wethouder neer te leggen.
Ik was benieuwd hoe bijzonder die keuze is en ging te rade bij het collectieve politieke geheugen van onze gemeente.
En wat blijkt? We moeten terug naar de periode 1998 tot 2002. Toen was het wethouder Sjra Spee die de portefeuille Financiën onder zijn hoede had.
Het gaat dus bijna dertig jaar terug dat voor het laatst een wethouder mocht toezien op het 'Beeselse Miljoenen-koffertje'.

Voorzitter,
ik vind het bijzonder en ben er trots op dat ik deze verantwoordelijkheid mag dragen. Een verantwoordelijkheid die ik ook graag heel serieus neem.
Want uiteindelijk gaat het bij gemeentelijke financiën niet alleen om cijfers en begrotingssaldi. Het gaat om de keuzes die we maken voor onze inwoners en om de toekomst van onze gemeente.
En juist daarom ben ik blij dat ik vandaag de eerste begroting van dit college als wethouder Financiën mag presenteren.

Laat ik beginnen met een belangrijke constatering.
De gemeente Beesel staat er financieel goed voor! En niet alleen in 2027. Ook voor de jaren daarna presenteren we een structureel sluitende meerjarenbegroting.
Dat is iets om trots op te zijn, zeker nu veel gemeenten voor grote financiële uitdagingen staan.
We zijn een kleine gemeente met een gezonde financiële huishouding, een stevige financiële basis en de ambitie om ook in de toekomst zelfstandig onze koers te bepalen.
Dat is niet vanzelfsprekend.

Die positie is het resultaat van jarenlang zorgvuldig financieel beleid en keuzes van opeenvolgende colleges en gemeenteraden. Daarvoor past waardering. Want een gezonde financiële huishouding bouw je samen op. Die gezonde positie geeft ruimte. Ruimte om keuzes te maken. Ruimte om te investeren in onze gemeenschap en ruimte om vooruit te kijken.

Een gezonde financiële positie is geen vanzelfsprekendheid en al helemaal geen vrijbrief om achterover te leunen. Want financieel gezond zijn is één ding. Financieel gezond blijven, dat is de échte opgave.

Voorzitter,
Met deze begroting presenteren we een begroting in een nieuwe stijl. Compacter, overzichtelijker en meer op hoofdlijnen, en tegelijkertijd concreter in wat we willen bereiken en doen.
De vier vertrouwde programma's zijn gebleven. Daarbinnen werken we voortaan met herkenbare thema's en clusters. Daarmee komen we tegemoet aan de wens van uw raad om de begroting beter bruikbaar te maken voor zijn kaderstellende en controlerende rol.

Want uiteindelijk gaat het er niet om hoeveel informatie we in een begroting weten op te nemen. Het gaat erom of die informatie ons helpt om het goede gesprek te voeren en de juiste keuzes te maken.
Deze nieuwe werkwijze trekken we door in de planning- en controlcyclus, zodat begroting, tussentijdse rapportages en jaarrekening op elkaar aansluiten.

Dat we er vandaag financieel goed voor staan, betekent niet dat deze begroting vanzelf tot stand is gekomen. Integendeel.
In het voorjaar zagen we bij de kaderbrief al een somber beeld. Autonome ontwikkelingen en onzekerheid vanuit het Rijk zetten de begrotingssaldi onder druk.
Na het werkatelier met uw raad in juni werd de uitdaging echt duidelijk.
We keken tegen een tekort aan van ruim 2,2 miljoen euro in 2027, oplopend tot bijna 3 miljoen euro in de jaren daarna.
Forse bedragen voor een kleine gemeente als Beesel.
En ik moet u zeggen dat ik op dat moment even een persoonlijk déjà vu had.
Bijna achttien jaar geleden, in 2009, begon ik aan mijn eerste baan als schoolleider. Ik kwam terecht op een school die kort daarvoor van de Onderwijsinspectie een onvoldoende beoordeling had gekregen.

Laat ik meteen duidelijk zijn. Van een onvoldoende is hier in Beesel absoluut geen sprake. Integendeel zelfs. Maar het gevoel was herkenbaar. Je begint enthousiast aan een nieuwe functie en wordt vrijwel meteen geconfronteerd met een flinke uitdaging.
En juist op zulke momenten komt het erop aan.
Dan kun je vooral kijken naar wat er allemaal moeilijk is of naar wat er niet kan. Maar je kunt ook samen met de mensen om je heen de schouders eronder zetten. De situatie onder ogen zien, verantwoordelijkheid nemen en de keuzes maken die op dat moment nodig zijn.
Voor mij is dat eigenlijk geen ingewikkelde keuze. Als je ergens verantwoordelijkheid voor draagt, dan moet je die verantwoordelijkheid ook nemen. Juist als het moeilijk wordt.
En dat is ook precies hoe we als college samen met de ambtelijke organisatie met deze financiële uitdaging zijn omgegaan.
Niet bij de pakken neerzitten maar aan de slag.
De middelen zijn nu eenmaal niet onbeperkt.
Dat is uiteindelijk ook de kern van politiek en besturen. Kiezen in schaarste.
En dat hebben we gedaan.

We hebben over de volle breedte van onze begroting gekeken naar mogelijkheden om onze inkomsten en uitgaven beter in balans te brengen.
Dat deden we langs drie lijnen.
Waar kunnen we realistischer begroten en hetzelfde blijven doen met minder geld?
Waar moeten we daadwerkelijk bezuinigen?
En waar kunnen we onze inkomsten verhogen?

Niet door overal hetzelfde percentage af te halen, maar door per onderdeel te kijken wat verantwoord is. Daarbij hebben we kansen en risico's grondig geanalyseerd en ook de gevolgen van onze keuzes meegewogen.

Dat leverde een pakket aan ombuigingen op waarmee we een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het weer in balans brengen van onze financiële huishouding. En dat met relatief beperkte beleidsmatige gevolgen voor inwoners en voorzieningen.

Maar laat ik ook duidelijk zijn. Niet iedere keuze was even gemakkelijk.
Een voorbeeld daarvan is ons voorstel om de subsidies voor verenigingen in 2027 niet te indexeren.
Dat is geen gemakkelijke keuze. Want juist in Beesel weten we hoe belangrijk onze verenigingen zijn.
Ze zijn het cement van onze samenleving. Ze brengen mensen bij elkaar, zorgen voor ontmoeting, betrokkenheid en verbondenheid. En ze leveren daarmee een bijdrage aan de leefbaarheid van onze drie kernen die je niet zomaar in euro's kunt uitdrukken.
Tegelijkertijd vinden we dat we in tijden van financiële schaarste ook van anderen mogen vragen om kritisch naar hun eigen begroting te kijken. Net zoals wij dat als gemeente doen.
Vanuit die gedachte hebben we deze keuze gemaakt. Een keuze die we kunnen uitleggen en waarvoor we als college ook verantwoordelijkheid nemen.
Maar politiek en besturen is ook het wegen van belangen. En juist omdat we de waarde van ons verenigingsleven zo nadrukkelijk erkennen, begrijpen we dat hierover verschillend gedacht kan worden.
Wij hebben als college een afgewogen voorstel gedaan. Het is vervolgens aan uw raad om daar vanuit uw eigen verantwoordelijkheid een oordeel over te vormen.
Zo hoort wat mij betreft het samenspel tussen college en raad te werken.

Voorzitter,
Scherpe keuzes maken betekent niet dat we onze ambities overboord gooien. Integendeel.
Een gezonde financiële huishouding is geen doel op zich. Het gaat om wat we daarmee mogelijk maken voor onze gemeenschap.
Deze eerste begroting van de nieuwe bestuursperiode bouwt voort op onze toekomstvisie *Leef Beesel* en het coalitieakkoord '*Voor Elkaar Vooruit*'.
Voor elkaar, door te investeren in gezondheid, preventie, ontmoeting en een sterke sociale gemeenschap.
En vooruit, door te blijven werken aan voldoende woningen, een veilige en aantrekkelijke leefomgeving, duurzaamheid en toekomstbestendige voorzieningen.

Ook in financieel uitdagende tijden willen we in beweging blijven.
Daarom hebben we in deze begroting opnieuw een jaarlijks ambitiebudget van 350.000 euro opgenomen.
En laat ik daar meteen iets over zeggen.
Dat ambitiebudget is niet nieuw. Het is een werkwijze die ook in de vorige bestuursperiode is gehanteerd en waarmee uw raad vertrouwd is. Ook de omvang van het budget is ongewijzigd gebleven.

Bewust hebben we dit budget niet geïndexeerd. Als we kritisch kijken naar andere uitgaven, doen we dat ook bij het ambitiebudget.
Het budget biedt ons de financiële ruimte om nieuwe beleidsinitiatieven mogelijk te maken of om de kapitaallasten van investeringen te dekken.
Begin 2027 informeren we uw raad over het uitvoeringsprogramma waarin we inzichtelijk maken hoe we dit ambitiebudget willen inzetten en welke prioriteiten we daarbij stellen.
Daarmee volgen we de werkwijze die uw raad ook uit de vorige bestuursperiode kent.

Voorzitter,
we hebben bij het opstellen van deze begroting voortdurend gezocht naar de balans tussen wat we willen en wat we kunnen.
Want ambitie zonder financiële verantwoordelijkheid is niet houdbaar. Maar financiële verantwoordelijkheid zonder ambitie brengt ons ook niet verder.
Naast onze financiële ambities wil ik ook kort stilstaan bij leefbaarheid en inclusie. Twee thema's die wat mij betreft nauw met elkaar verbonden zijn.
Want leefbaarheid gaat niet alleen over goede voorzieningen en een aantrekkelijke woonomgeving. Het gaat vooral ook over mensen. Over elkaar ontmoeten, je thuis voelen en mee kunnen doen.
En daarbij is geen enkele kern hetzelfde. Beesel, Reuver en Offenbeek hebben ieder hun eigen karakter en behoeften. Dat vraagt om maatwerk en vooral om goed te luisteren naar wat onze inwoners zelf belangrijk vinden.
Mede op basis van de aanbevelingen van de Rekenkamer en het amendement van uw raad werken we daarom aan een samenhangend beleidskader voor leefbaarheid. Een kader dat ons helpt om beter onderbouwde keuzes te maken en waarin we de ervaringen van inwoners nadrukkelijk meenemen.
Diezelfde gedachte geldt voor inclusie. We willen een gemeente zijn waarin iedereen zich gezien en gehoord voelt en de mogelijkheid heeft om mee te doen. Juist ook de inwoners voor wie dat niet vanzelfsprekend is.
De visie op inclusie die uw raad heeft vastgesteld, gaan we daarom vertalen naar een concreet uitvoeringsprogramma.
Want uiteindelijk gaat het er niet om wat we als gemeente op papier zetten, maar vooral om wat onze inwoners doen in het dagelijks leven.

En voorzitter, om onze ambities ook daadwerkelijk waar te kunnen maken, is een gezonde financiële basis onmisbaar. Maar hoe zorgvuldig we onze eigen begroting ook opstellen, we blijven voor een belangrijk deel afhankelijk van de keuzes die in Den Haag worden gemaakt. Dat geldt in het bijzonder voor de jeugdzorg en de huishoudelijke hulp. Als het Rijk gemeenten verantwoordelijk maakt voor de uitvoering van taken, dan moeten daar ook voldoende middelen tegenover staan. Daarom houden we op advies van de VNG in de meerjarenbegroting rekening met mogelijke compensatie vanuit het Rijk.
Dat hebben we in Beesel ook gedaan door hiervoor zogenoemde stelposten op te nemen.
We volgen daarin het advies van de VNG, maar realiseren ons tegelijkertijd dat de financiële duidelijkheid er nog niet is.

Wat dat betreft was ik blij met de woorden van minister-president Rob Jetten tijdens het VNG-jaarcongres in Lichtenvoorde, waar ik eind september zelf bij aanwezig was.
Hij erkende daar dat gemeenten niet alleen verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor de uitvoering van taken, maar dat het Rijk ook verantwoordelijkheid moet nemen voor de financiering ervan.
En hij gaf aan dat het advies van de commissie-Van Ark over de jeugdzorg zwaar zal wegen en dat de financiële gevolgen worden meegenomen in de voorjaarsbesluitvorming van 2027.
Dat biedt perspectief. Maar het is nog géén zekerheid!

Voor onze begroting van 2027 zijn de gevolgen nog relatief beperkt. De echte financiële betekenis zit vooral in de jaren daarna. Daarom volgen we de ontwikkelingen nauwgezet en zullen we op basis van de landelijke besluitvorming bij het opstellen van de begroting 2028 en verder opnieuw onze afwegingen maken.
Want we mogen vertrouwen hebben in de afspraken die tussen overheden worden gemaakt. Maar uiteindelijk moeten we onze financiële verantwoordelijkheid ook zelf blijven nemen.

Die verantwoordelijkheid geldt ook voor de manier waarop we omgaan met onze reserves.
We zien al een aantal jaren dat we het begrotingsjaar afsluiten met een positief resultaat. Soms omdat we minder uitgeven dan verwacht. Soms omdat plannen later worden uitgevoerd. En soms omdat we gedurende het jaar aanvullende middelen ontvangen vanuit het Rijk.
Die ervaringen nemen we mee bij het opstellen van onze begroting.
Daarom maken we gebruik van de zogenoemde 10%-regeling, waarbij we op begrotingsbasis een deel van onze algemene reserve inzetten.

Daarmee voorkomen we dat we verder moeten ombuigen dan op dit moment noodzakelijk is. Want zonder deze methodiek hadden we immers voor eenzelfde bedrag aanvullende ombuigingen moeten realiseren om tot een sluitende begroting te komen.

En daarbij is één onderscheid belangrijk.
Dat we op papier een beroep doen op onze reserves, betekent niet automatisch dat we die middelen uiteindelijk ook daadwerkelijk nodig hebben. Bij de tweede bestuursrapportage kijken we opnieuw naar de financiële ontwikkelingen. Als blijkt dat er voldoende middelen overblijven, draaien we de begrote inzet van de reserve terug. En dat is ook wat de ervaringen van de afgelopen jaren ons laten zien en zo zal het ook in 2026 gaan. Maar laat ik duidelijk zijn. De 10%-regeling is geen manier om structureel meer geld uit te geven dan er binnenkomt.

Ons uitgangspunt is en blijft dat we structurele uitgaven dekken met structurele inkomsten.
Mocht blijken dat we onze reserves toch daadwerkelijk en blijvend moeten aanspreken om de begroting sluitend te krijgen, dan zullen we daar niet voor weglopen. Dan moeten we opnieuw kritisch naar onze inkomsten en uitgaven kijken en waar nodig aanvullende keuzes maken.
Want onze reserves zijn er om onze financiële zekerheid en ruimte te bieden. Niet om ongemerkt onze financiële basis uit te hollen! En die verantwoordelijkheid nemen we serieus.

Voorzitter,
Een gezonde financiële huishouding en ruimte voor ambities zijn belangrijk. Maar uiteindelijk gaat het ook om wat onze inwoners daarvan merken. En dan hebben we het natuurlijk ook over de gemeentelijke belastingen. In het coalitieakkoord hebben we uitgesproken dat we de lasten voor onze inwoners zo laag mogelijk willen houden. Dat is voor ons geen bijzaak, maar een bewuste ambitie.
En ik vind dat we daar als gemeente Beesel ook best trots op mogen zijn.
We behoren nog altijd tot de Limburgse gemeenten met de laagste lokale lasten. En dat terwijl we onze voorzieningen op peil houden en ruimte blijven maken voor nieuwe ontwikkelingen.
Maar lage lasten zijn niet vanzelfsprekend. Ook daar moet je keuzes voor maken.
Een van die keuzes hebben we bij de behandeling van de kaderbrief al gemaakt. Op initiatief van Samen Verder en CDA heeft uw raad besloten om afscheid te nemen van de automatische jaarlijkse verhoging van de OZB met 3 procent. Niet langer ieder jaar vanzelfsprekend verhogen, maar ieder jaar opnieuw de afweging maken of een verhoging nodig is en zo ja, hoeveel. En dat is wat mij betreft een wezenlijk verschil.
Voor 2027 stellen we een verhoging van de OZB met 2,5 procent voor. Minder dan de 3 procent waarvan we voorheen standaard uitgingen.

Maar ik wil daar ook het eerlijke verhaal bij vertellen.
Want ondanks die lagere OZB-verhoging gaan onze inwoners volgend jaar wel degelijk meer betalen.
Voor een gemiddeld gezin stijgen de gemeentelijke belastingen, los van het vervallen van de de eenmalige lastenverlichting, met 33 euro per jaar. Dat is 2 euro en 75 cent per maand.
Tegelijkertijd hebben we met het loslat/en van de automatische OZB-verhoging een eerste stap gezet om de lasten voor onze inwoners ook op de langere termijn te beperken.
Natuurlijk, die eerste stap van een half procent minder OZB staat in euro's nog niet in verhouding tot de eenmalige lastenverlichting van 36 euro. Maar het is een begin voor de huishoudens die de OZB treft.
Want als we erin slagen om ook in de komende jaren de OZB-verhoging beperkt te houden, dan werkt dat ieder jaar opnieuw door.
Wat begint als een bescheiden verlaging ten opzichte van de eerdere uitgangspunten, kan op termijn uitgroeien tot een structureel voordeel voor onze inwoners.
En dat vind ik belangrijk. Niet ieder jaar opnieuw een eenmalige tegemoetkoming, maar waar mogelijk zorgen voor een blijvend lagere belastingdruk.

Voorzitter,
Als we alles bij elkaar nemen, dan denk ik dat we met deze begroting een mooi resultaat hebben bereikt.
We presenteren een structureel sluitende meerjarenbegroting. We hebben een goede gezonde balans gevonden tussen onze ambities en onze financiële mogelijkheden. Onze reservepositie blijft sterk en we houden de stijging van de lokale lasten voor onze inwoners beperkt.
Dat betekent niet dat er geen risico's meer zijn. De onzekerheden vanuit het Rijk vragen ook de komende jaren om onze aandacht. Daar moeten we realistisch over blijven.
Maar voorzitter, als ik de balans opmaak, dan is mijn conclusie helder.
Beesel heeft een gezonde financiële huishouding! We staan er goed voor en hebben de ruimte om te blijven investeren in onze gemeenschap.
En dat is iets om trots op te zijn. Maar bovenal iets om zorgvuldig mee te blijven omgaan.

Dank u wel.